

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TÔ VĂN MẠNH

**QUẢN LÝ CÔNG TÁC TƯ VẤN HƯỚNG NGHIỆP CHO
HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TẠI TRUNG TÂM
GIÁO DỤC THƯỜNG XUYÊN HUYỆN YÊN PHONG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2011

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TÔ VĂN MẠNH

**QUẢN LÝ CÔNG TÁC TƯ VẤN HƯỚNG NGHIỆP CHO
HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TẠI TRUNG TÂM
GIÁO DỤC THƯỜNG XUYÊN HUYỆN YÊN PHONG**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 60.14.05

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Đặng Thành Hưng

THÁI NGUYÊN - 2011

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới Ban giám hiệu, các thầy cô trong Hội đồng khoa học, Hội đồng đào tạo Sau Đại học Trường Đại học Sư Phạm Thái Nguyên đã giảng dạy và quan tâm giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập.

Xin chân thành cảm ơn các đồng chí lãnh đạo huyện Yên Phong, phòng Giáo dục Thường xuyên - Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Bắc Ninh, lãnh đạo Trung tâm GDTX huyện Yên Phong, lãnh đạo các Trung tâm GDTX cấp Huyện trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh và các cán bộ, giáo viên trong Trung tâm đã tạo điều kiện thuận lợi, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn.

Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Đặng Thành Hưng, người thầy đã tận tình trực tiếp hướng dẫn và giúp đỡ tôi trong quá trình triển khai và hoàn thành đề tài.

Mặc dù đã rất cố gắng, song luận văn không tránh khỏi những hạn chế nhất định. Kính mong được sự góp ý của các thầy, cô giáo và các bạn.

S

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 08 năm 2011

Tác giả luận văn

Tô Văn Mạnh

CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

Cao đẳng	CD
Công nghiệp hóa	CNH
Công nhân kỹ thuật	CNKT
Dạy nghề	DN
Đại học	ĐH
Giáo dục và đào tạo	GD&ĐT
Giáo dục thường xuyên	GDTX
Giáo viên	GV
Hướng nghiệp	HN
Học sinh	HS
Học sinh phổ thông	HSPT
Hiên đại hóa	HĐH
Khoa học-kỹ thuật	KHKT
Kinh tế-xã hội	KT-XH
Kỹ thuật tổng hợp	KTTH
Lao động	LĐ
Nghề phổ thông	NPT
Trung học cơ sở	THCS
Trung học chuyên nghiệp	THCN
Trung học phổ thông	THPT
Kỹ thuật tổng hợp-hướng nghiệp	TTKTTH-HN
Tư vấn	TV
Tư vấn nghề	TVN
Tư vấn hướng nghiệp	TVHN

MỞ ĐẦU

1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI:

Nguồn nhân lực là tài sản quý giá của mỗi quốc gia. Giáo dục phổ thông - một bộ phận quan trọng trong hệ thống giáo dục quốc dân có vai trò là cơ sở ban đầu, đặc nền tảng cho sự phát triển nguồn nhân lực.

Mỗi con người có những phẩm chất, đặc điểm tâm sinh lý tương đối ổn định phù hợp với những nhóm nghề nhất định. Nếu con người chọn được nghề phù hợp với năng lực bản thân và nhu cầu của xã hội, họ sẽ có khả năng phát huy năng lực của mình và công hiến được nhiều cho đất nước. Tuy nhiên không phải ai cũng nhận ra điều đó, nhất là lứa tuổi học sinh. Hơn nữa đất nước ta đang trong giai đoạn phát triển kinh tế thị trường và hội nhập với nền kinh tế thế giới, giai đoạn cách mạng khoa học công nghệ, đặc biệt là cuộc cách mạng công nghệ thông tin phát triển như vũ bão. Cơ cấu kinh tế có sự thay đổi, xuất hiện nhiều ngành nghề mới, yêu cầu về phẩm chất và năng lực người lao động trong điều kiện mới cũng thay đổi. Việc chọn nghề của học sinh phổ thông sao cho phù hợp với năng lực bản thân nhu cầu của xã hội là khó khăn. TVHN cho học sinh phổ thông có nhiệm vụ hướng dẫn cho học sinh cách thức lựa chọn nghề nghiệp tương lai một cách khoa học, trên cơ sở hình thành những hứng thú nghề nghiệp vững chắc phù hợp với những phẩm chất, năng lực của cá nhân và yêu cầu của nghề cũng như nhu cầu của xã hội. Song để phát triển nguồn nhân lực có chất lượng cao, việc đầu tiên là phải phân luồng học sinh để đào tạo, phát triển. Vì thế, TVHN có ý nghĩa giáo dục, ý nghĩa kinh tế - xã hội, nhân văn và ý nghĩa chính trị sâu sắc. Nó góp phần vào việc phát triển kinh tế xã hội bền vững của đất nước.

Với ý nghĩa quan trọng như vậy, công tác giáo dục hướng nghiệp nói chung và TVHN nói riêng cho học sinh phổ thông, những năm qua, Đảng và Nhà nước đã hết sức coi trọng, khuyến khích đẩy mạnh hoạt động GDHN từ

chủ trương, đường lối chính sách đến các biện pháp thực hiện. Ngày 19/3/1981 Hội đồng Chính phủ đã ra Quyết định 126/CP về “ công tác hướng nghiệp trong trường phổ thông và việc sử dụng hợp lý học sinh các cấp PTCS và PTTH tốt nghiệp ra trường ”. Ngày 17/11/1981, Bộ giáo dục đã ra Thông tư số 33/TT hướng dẫn các cơ quan, các trường trong ngành thực hiện quyết định này. Sau đó, ngày 27/4/1982 Hội đồng Bộ trưởng (nay là Chính phủ) đã kịp thời ban hành thông tư số 48/BT quy định rõ nhiệm vụ của các ngành, các cấp và Bộ giáo dục trong việc thực hiện quyết định 126/CP. Văn kiện Đại hội Đảng IX, Nghị quyết 40/2000/QH10, Chiến lược phát triển giáo dục 2001-2010, Chỉ thị 33/2003/CT-BGD&ĐT và Luật giáo dục năm 2005 đều nhấn mạnh đến yêu cầu tăng cường giáo dục hướng nghiệp nhằm góp phần tích cực và có hiệu quả vào việc phân luồng học sinh, chuẩn bị cho học sinh đi vào cuộc sống lao động hoặc tiếp tục đào tạo phù hợp với năng lực bản thân và nhu cầu về nhân lực của xã hội.

Tuy nhiên, công tác hướng nghiệp nói chung và TVHN nói riêng ở nước ta chưa được quan tâm đúng mức. Ngành giáo dục còn thiếu những văn bản quy phạm pháp luật cụ thể hóa những chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về công tác TVHN. Nhiều tỉnh chưa triển khai công tác TVHN hoặc triển khai nhưng hiệu quả còn hạn chế ro chưa được đầu tư đúng mức. Vì vậy, học sinh chưa được chuẩn bị chu đáo những kiến thức về nghề nghiệp. Hầu hết học sinh tốt nghiệp THPT đều muốn vào ĐH, CĐ. Trong khi đó, các loại hình đào tạo khác như trường THCN, trường dạy nghề ít được học sinh quan tâm.

Đối với địa bàn tỉnh Bắc Ninh nói chung và Huyện Yên Phong nói riêng công tác TVHN cho học sinh THPT vô cùng quan trọng. Cùng với sự phát triển chung của cả nước, Yên Phong phấn đấu đến năm 2020 cơ bản trở thành một huyện công nghiệp. Yên Phong là một huyện tuy nhỏ nhưng có

nhiều làng nghề truyền thống, có nhiều các khu công nghiệp mới hình thành đang cần rất nhiều nhân lực đặc biệt là lao động kỹ thuật. Song, nguồn nhân lực của huyện Yên Phong chưa đáp ứng cho tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Nhiều lao động chưa qua đào tạo, còn thiếu trầm trọng lao động có chuyên môn kỹ thuật có trình độ cao. Trong khi đó, học sinh phổ thông ở Yên Phong hầu như không quan tâm đến nhu cầu lao động ở địa phương. Vì vậy, việc tư vấn để định hướng nghề nghiệp cho học sinh phổ thông phù hợp với nhu cầu xã hội và của địa phương là việc làm rất cần thiết.

Bước đầu, Yên Phong mới triển khai thực hiện công tác TVHN, kết quả đã được ghi nhận, song số học sinh được tư vấn chưa đáng kể, chất lượng của công tác TVHN còn nhiều hạn chế, chưa phát huy được vai trò trong việc phân luồng học sinh để đào tạo, phát triển nguồn nhân lực có chất lượng cho huyện. Nguyên nhân khách quan vì đây là lĩnh vực mới, phức tạp, song cũng có nguyên nhân chủ quan thuộc về công tác quản lý, trong đó các cơ quan quản lý nhà nước về giáo dục huyện Yên Phong chưa quan tâm đầy đủ về vấn đề này, nên chưa thực sự quan tâm chỉ đạo. Việc tổ chức TVHN thực hiện chưa đồng bộ trên địa bàn toàn huyện. Trung tâm GDTX huyện Yên Phong mới được thành lập, nên công tác TVHN chưa có kinh nghiệm, cơ sở vật chất, trang thiết bị còn thiếu, kinh phí hoạt động hạn hẹp, chất lượng, trình độ chuyên môn nghiệp vụ của đội ngũ cán bộ, giáo viên làm công tác TVHN còn yếu kém.

Xuất phát từ những lý do trên, tôi chọn đề tài: **“Quản lý công tác tư vấn hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông tại Trung tâm GDTX huyện Yên Phong”** với hy vọng đóng góp một phần nào vào việc phát triển nguồn nhân lực của huyện nhà.

2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU

Đề xuất các biện pháp quản lý công tác tư vấn hướng nghiệp nhằm đẩy mạnh các hoạt động tư vấn hướng nghiệp cho học sinh THPT tại TTGD TX huyện Yên Phong, góp phần vào sự phát triển nguồn nhân lực của địa phương trong giai đoạn hiện nay.

3. KHÁCH THỂ VÀ ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU

3.1. Khách thể nghiên cứu:

Công tác TVHN cho học sinh ở TT GD TX cấp huyện

3.2. Đối tượng nghiên cứu:

Công tác TVHN cho học sinh THPT tại TT GD TX huyện Yên Phong ở tỉnh Bắc Ninh

4. GIẢ THUYẾT KHOA HỌC

Các giải pháp quản lý tư vấn hướng nghiệp sẽ có tác dụng đẩy mạnh hoạt động giáo dục hướng nghiệp và nâng cao kết quả đào tạo ở Trung tâm giáo dục thường xuyên nếu chúng đồng thời tác động vào nhận thức về nghề nghiệp của học sinh, định hướng các em lựa chọn được nghề phù hợp với bản thân, giúp các em có nhu cầu rèn luyện kỹ năng phù hợp với nhu cầu nghề nghiệp của địa phương và xã hội.

5. NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU

5.1. Nghiên cứu cơ sở lý luận của quản lý công tác TVHN cho học sinh THPT.

5.2. Đánh giá thực trạng quản lý công tác TVHN cho học sinh THPT tại Trung tâm GD TX huyện Yên Phong - tỉnh Bắc Ninh.

5.3. Đề xuất giải pháp quản lý nhằm đẩy mạnh công tác TVHN tại Trung tâm GD TX huyện Yên Phong - tỉnh Bắc Ninh.

6. PHẠM VI NGHIÊN CỨU

Đánh giá thực trạng được tiến hành trong khuôn khổ công tác giáo dục hướng nghiệp tại Trung tâm giáo dục thường xuyên huyện Yên Phong tỉnh Bắc Ninh. Sử dụng dữ liệu để nghiên cứu thực trạng trong khoảng thời gian từ năm 2005 đến 2010.

7. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

7.1. Phương pháp nghiên cứu lý luận: Nghiên cứu các văn kiện của Đảng, các văn bản pháp luật của Nhà nước, sách, tài liệu và các báo cáo khoa học trong và ngoài nước có liên quan đến vấn đề nghiên cứu.

7.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn:

- Điều tra thực tế TVHN
- Quan sát sự phạm
- Tổng kết kinh nghiệm
- Lấy ý kiến chuyên gia, đặc biệt về mức độ cần thiết và tính khả thi của các giải pháp đề xuất

7.3. Phương pháp xử lý số liệu thống kê

8. CẤU TRÚC LUẬN VĂN

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Khuyến nghị và Tài liệu tham khảo, Luận văn có 3 chương:

Chương I: Cơ sở lý luận của quản lý công tác TVHN cho học sinh THPT tại Trung tâm GDTX cấp Huyện.

Chương II: Thực trạng quản lý công tác TVHN cho học sinh THPT tại Trung tâm GDTX huyện Yên Phong tỉnh Bắc Ninh.

Chương III: Giải pháp quản lý công tác TVHN cho học sinh THPT tại Trung tâm GDTX huyện Yên Phong tỉnh Bắc Ninh

CHƯƠNG I
CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ CÔNG TÁC TƯ VẤN
HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH THPT TẠI
TRUNG TÂM GDTX CẤP HUYỆN

1.1 LỊCH SỬ NGHIÊN CỨU VẤN ĐỀ

- Do nhu cầu xã hội, nhu cầu dạy nghề phổ thông trong nhà trường, công tác tư vấn nghề đã được đưa vào trong nhà trường phổ thông từ khá lâu.

- Khởi đầu năm 1975- 1976, theo yêu cầu của Bộ Lao động thương binh xã hội, ông Phạm Tất Dong và ông Phan Huy Thụ, Phạm Ngọc Luận(Ban Tâm lý, Viện khoa học Giáo dục) phối hợp với ông Lê Ninh (Bộ Lao động) xây dựng nội dung và phương pháp tư vấn nghề cho số thương binh liệt tuỷ sống để hướng họ học nghề phù hợp. Sau 2 năm đi thực tế ở một số nhà máy, cơ sở sản xuất, nông trường nhóm công tác đã phác thảo được 12 hoạ đồ nghề, và tiến hành tư vấn nghề cho hơn 300 thương binh.

- Dựa trên kết quả khởi đầu đáng khích lệ đó, lại bắt nhịp được yêu cầu cải cách giáo dục, lãnh đạo ban Tâm lý học đã chấp thuận đề án thực nghiệm đưa công tác hướng nghiệp trong đó có nội dung tư vấn nghề vào trong nhà trường phổ thông. Thực nghiệm được tiến hành từ năm 1977 đến năm 1980 ở trường phổ thông cấp III Thanh Oai, trường cấp II Hồng Dương, trường Bồ túc văn hoá vừa học vừa làm cấp III Phú Lãm(đều thuộc huyện Thanh Oai – Hà Tây), trường cấp II Bắc Lý(Nam Hà), sau đó mở rộng đến trường cấp III Trung Vương Hà Nội. Thực nghiệm đạt kết quả tốt nên năm học 1980- 1981, nhóm thực nghiệm lập đề án trình Bộ Giáo dục, sau đó Bộ trình Ủy ban cải cách giáo dục Trung ương để mở rộng, đưa công tác hướng nghiệp vào các trường phổ thông.